

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 18.

V Ljubljani, 15. septembra 1875.

Tečaj XV.

Pervo šolsko leto.

Namen tem versticam ni, da bi se vrivali tovarišem za učitelja, niti nikomur ne velevamo, da naj tako ravná, kakor mu bodeмо tukaj svetovali, a mi hočemo samo povdarjati način podučevanja, ki je učiteljem znan in iz pedagogičnih ozirov posebno priporočevati, ker ni zoper otroško naravo in zoper odločeni smoter. Preden začnemo razpravo, moramo pa še omeniti, da so naše opombe le splošne, in da se pri tem ne moremo ozirati na to, kolikor so otroci že pripravljene, preden v šolo pridejo, tudi ne delamo razločka med mestnimi in selskimi otroci. Učitelj bode že sam prevedel, koliko časa, ozirajè se na svojstvo svojih učencev bode treba muditi se na tej, ali uni stopinji, ali hitreje ali kasneje postopati? Sploh pa se mora reči, da je vsakemu otroku koristno, ako prične svoj nauk temeljito; učitelj pa spoznava otroke sebi izročene, koliko premorejo, koliko ne?

Ko otroka v šolo sprejmemo, mislimo si naj prej, da ima šola, kateri se mladi učenec vversti, svoj red, svoje unanje naredbe in postave, in da je poglaviten namen v dosego šolskega smotra ravno ta, da se skerbno varuje šolski red. — Kakor je šolski red reč, ki se na unanje vidi, tako je tudi unanjost prva, na katero se ozira učitelj, ko otroke sprejema. Učenec naj se privadi, da spolnuje pogoje, pod katerim je šolska skupščina mogoča. Tu je snažnost na telesu in na obleki, ona pripomore k zdravju, pa tudi mika součenca. Tu je zopet spodobno, pohlevno zadržanje, ki pripomore, da se ohrani tihota in mir v šoli; tu pa je zopet vljudnost, ki zbuja spoštovanje do kraja, do učenika, do součencev; tu je redovnost, ki odkazuje učencu odločen prostor in vsemu,

kar ima odložiti, svoj kraj, tako se ubrani zmešnjavi in še marsikteri nerednosti.

Še le potlej, ko smo učenca tako šoli vtelesili, ni učiteljev trud brez vspeha, ko si prizadeva da zbudi speče dušne moči. To pa je mogoče, ker otrok unanje vtise sprejema, obderžuje in jih razvija. Zato pa ima človek unanje čuti. Ti so tedaj sredstva, katera pomorejo učitelju, da zbudi speče zmožnosti; a sredstvo, katero mu pove, je li kaj dosegel pri učencih, to je jezik (govorjenje). Otroci se morajo naj prej navaditi natanko gledati, in sicer stvar ne le v svoji celoti, temveč tudi njene dele notri do najdrobnejših. Naravno pa je, da se vaje s tem začnejo, kar je otroku naj bližje in najimunitneje, to pa je njegovo lastno telo. Na njem naj bi se otroci najprej navadili gledati! Otroci naj imenujejo posamezne dele telesa, in kolikor morejo, naj jih tudi opišejo, in naj na vprašanje povedo, čemu nam je to, čemu uno? Ako učitelj včasih reče otrokom, da skupno odgovarjajo, zbudi to tudi boječe, da se jim usta odpro in glasno odgovarjajo. — Potem vadimo otroke, da gledajo reči, ki jih imajo v šoli pred sabo, tem pridevamo reči, ki so otrokom znane v družini, v domači hiši, v okolici in jih primerjamo, in poslednjič to vse pripnemo k sliki, katero otrokom kažemo. — Ako učenik dosledno zahteva, da odgovarjajo otroci v celih stavkih, se bodo tudi tega kmali privadili.

(Konec prih.)

Anton Umek Okiški.

E.

•Zamišljen si mladenec pot ubira,
 Ko zgine mirni čas mu sladkih sanj;
 Povsod drugačen svet se mu odpira,
 S pogledom bistrim se ozira nanj.
 Saj svest si je namembe imenitne,
 Gorjé, si misli, če jo zgrešil bom,
 Tedaj na pot kreposti stanovitne,
 Ostrašiti ne smé nevihte grom!« —

Slavno je napredoval Umek in popeval od leta do leta, in prihajale sona dan pesmice njegove — sestrice — zmirom lepše in številniše; prihajali so pa tudi njemu vedno gorkejši dnevi v srednjih šol najvišem t. j. osmem razredu. Bil je jako plodoviten, celó o hudih učivah, kedar mu je zginjal že sladkih sanj dijakovskih mirni čas ter si je zamišljen pot svojega življenja ubiral na svetu. — Z ozirom na mlade svoje spomine je v Slov. Večernice zv. VI. za leto 1862 spisal domačo povest „Osrečena pravičnost“, v kateri v dveh delih pripoveduje o osodi Zamanovi in Barbáretovi str. 3—63, iz ktere pripovedi se vidi jasno, da